

SLOVENSKE SPLOŠNE KNJIŽNICE ZA PRIHODNOST

Strategija razvoja
slovenskih splošnih knjižnic
2013–2020

STRATEGIJA RAZVOJA SLOVENSКИH SPLOŠNIH KNJIŽNIC 2013–2020

Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic **na osnovi ugotovljenih družbenih sprememb in problemov, trenutnega stanja, vloge in razvitosti splošnih knjižnic v državi ter zaznavanja splošnih knjižnic s strani državljanov** kaže knjižnicam pot v spreminjajočih se razmerah sodobne družbe.

Strategija razvoja splošnih knjižnic daje odgovore **knjižničarjem**, v katero smer razvijati storitve; **državljanom**, katere svoje potrebe lahko zadovoljijo v knjižnici in kakšne koristi lahko od tega pričakujejo; **politikom**, na katerih področjih knjižnica s svojimi storitvami podpira nacionalne strategije razvoja; **trenutnim in potencialnim financerjem**, kakšne koristi lahko prinesejo vlaganja v dejavnost splošnih knjižnic; **partnerjem**, na katerih področjih lahko sodelujejo s splošnimi knjižnicami.

Splošne knjižnice bodo v prihodnjih letih usmerile svoje razvojne potenciale v **ŠTIRI STRATEŠKA PODROČJA**:

- **organizacija, delovanje in mreža splošnih knjižnic,**
- **razvoj obstoječih in ustvarjanje novih storitev,**
- **pridobivanje ustreznih znanj, ki so potrebna za delovanje v prihodnosti,**
- **knjižnica kot aktivni dejavnik v okolju – možnosti za sodelovanja, partnerstva in promocijo splošnih knjižnic.**

Strateška področja, cilji in ukrepi, zajeti v tej strategiji, predstavljajo izhodišče, ki bo v naslednjih letih vodilo splošne knjižnice v načrtovanje in izvajanje različnih aktivnosti, potrebnih za razvoj. Pri usklajevanju, organizaciji in izvedbi teh aktivnosti bo potrebno soglasje tako bibliotekarske stroke kot tudi financerjev.

KVALITETNA IN UČINKOVITA KNJIŽNIČNA JAVNA SLUŽBA

Strateško področje ①: Organizacija, delovanje in mreža splošnih knjižnic

Za sodobno informacijsko družbo so značilne hitre spremembe, ki se odražajo v spremenjenih načinih mišljenja, dela, komunikacije in vedenja ljudi, to pa zahteva spremembe tudi v delovanju splošnih knjižnic. Novim razmeram se splošne knjižnice lahko prilagodijo z učinkovitim izvajanjem svojega poslanstva in javne službe, vzdrževanjem stabilnega financiranja in razvojem racionalne mreže.

Kvalitetna in stabilna knjižnična mreža mora omogočiti vsem prebivalcem države enakopraven dostop do knjižnične javne službe. Tako oblikovana knjižnična mreža je predpogoj za učinkovito in racionalno delovanje knjižnic. Uvedba nekaterih skupnih strokovnih služb lahko prinese večjo kvaliteto storitev zaradi specializacije na posameznih strokovnih področjih.

Za zagotavljanje enakomernega razvoja knjižničnih storitev potrebujejo slovenske splošne knjižnice enotno usmerjanje razvoja knjižničnega sistema s pomočjo strokovne službe za razvoj splošnih knjižnic.

STRATEŠKI CILJ ①: STABILNO FINANCIRANJE IN UČINKOVITA KNJIŽNICA

- Izvajanje raziskav in analiz na nacionalnem nivoju in nivoju osrednjih območnih knjižnic ter priprava strokovnih priporočil za učinkovitejše poslovanje splošnih knjižnic.
- Merjenje in vrednotenje delovanja splošnih knjižnic na podlagi nacionalno sprejete metodologije in prikazovanje kulturnih, ekonomskih in socialnih učinkov in vplivov, ki jih ima splošna knjižnica na okolje.
- Aktivno sodelovanje različnih strokovnih združenj pri vzpostavitvi in implementaciji učinkovitega delovanja knjižnic.
- Nova opredelitev osnovnih storitev splošnih knjižnic in pogojev za njihovo izvajanje in vzpostavitev enotnega sistema izračunavanja stroškov osnovnih storitev.

KNJIŽNICE ZA VSE GENERACIJE

STRATEŠKI CILJ ②: STABILNA, UČINKOVITA IN RACIONALNA MREŽA SPLOŠNIH KNJIŽNIC

- Priprava predlogov zakonodajnih sprememb na področju oblikovanja in financiranja knjižnične mreže.
- Povezovanje knjižnic pri redefiniciji organizacije in izvajanja posebnih nalog osrednjih območnih knjižnic, vpeljevi novih skupnih strokovnih in razvojnih rešitev in racionalizaciji delovanja splošnih knjižnic.
- Redefinicija strokovne službe za enotno spremljanje, usmerjanje in razvoj sistema splošnih knjižnic.

Strateško področje ②: Storitve splošnih knjižnic

Spremembe v načinu življenja v našem prostoru narekujejo tudi potrebo po razmisleku o knjižničnih storitvah ter o tem, kako knjižnica prebivalcem lahko pomaga k bolj polnemu in uspešnemu življenju ter jim omogoča pogoje za osebno rast in aktivno državljanstvo.

Knjižnice se želijo na inovativen način odzivati na zahteve in pričakovanja okolja, posodabljati in nadgrajevati obstoječe storitve ter razvijati nove na visoki kakovostni ravni s pomočjo najsodobnejše tehnologije ter tako dolgoročno ohranjati svojo pomembno mesto v vsakdanjem življenju prebivalcev. Svoje poslanstvo bodo razvijale v smeri svetovanja, usmerjanja in prebujanja potencialov uporabnikov, ki jih bodo tudi vključevale v razvoj novih storitev.

STRATEŠKI CILJ ①: NADGRADNJA OBSTOJEČIH IN RAZVOJ NOVIH STORITEV

- Vzpostavitev fizičnega prostora knjižnice kot tretjega prostora, ki naj sam po sebi postane storitev knjižnice za vse generacije.

KNJIŽNIČARJI V VSEŽIVLJENJSKEM IZOBRAŽEVANJU

- Razvoj storitev za spodbujanje večkulturnosti, novih oblik posredovanja informacij in dokumentov o zgodovini in razvoju lokalnega okolja v analogni in digitalni obliki, novih storitev na področju informacijske pismenosti, vseživljenjskega učenja, socialne vključenosti ter umetnosti in kulture ter razvoj inovativnih storitev za iskanje, pridobivanje in uporabo znanja, ki jih omogočajo sodobne tehnologije.

STRATEŠKI CILJ 2: POVEČANJE UPORABE RAZLIČNIH KNJIŽNIČNIH STORITEV

- Učinkovita ciljna promocija storitev in vključevanje uporabnikov in drugih deležnikov knjižnic v načrtovanje in razvoj storitev.
- Oblikovanje ponudbe nadstandardnih storitev kot nadgradnje javne službe.

Strateško področje 3:

Usposobljenost in znanje knjižničarjev

Knjižničarji potrebujejo poleg znanja s področja bibliotekarstva in informacijskih znanosti še številna druga znanja, s katerimi lahko odgovarjajo na neprestane spremembe v družbi. Za permanentno usposabljanje zaposlenih v splošnih knjižnicah je potrebno uveljaviti model stalnega strokovnega izobraževanja, meriti in vrednotiti njegove učinke in si prizadevati za dvig ravni formalne izobrazbe zaposlenih. Upravljanje in vodenje sta pomembna dejavnika za uspešno in učinkovito poslovanje splošnih knjižnic v sodobni družbi, kar vodi v naslednjih letih k organiziranemu pristopu pridobivanja znanj tudi s področja poslovnih ved. Širok razpon znanj in veščin lahko knjižničarji pridobijo ob sodelovanju in izmenjavi z drugimi knjižnicami, pa tudi z drugimi vrstami ustanov. Splošne knjižnice naj razvijejo notranjo kulturo, ki bo s timskim delom spodbujala prenos pridobljenega znanja, veščin in izkušenj med sodelavce.

USPOSOBLJENOST IN ZNANJE KNJIŽNIČARJEV

STRATEŠKI CILJ ❶: STROKOVNO USPOSOBLJENI IN KOMPETENTNI ZAPOSLENI V DRUŽBI ZNANJA

- Vzpostavitev nosilca izobraževalnih aktivnosti za potrebe splošnih knjižnic, ki bo ob uporabi sodobnih metod pripravljal, posodabljal in vzdrževal izobraževalne vsebine za knjižničarje in srednji menedžment ter oblikoval primerne programe.
- Stalno strokovno izobraževanje mora biti vsaj kot kazalnik uspešnosti vključen v strateške dokumente vsake knjižnice in mora postati del kariernih načrtov knjižničarjev.

STRATEŠKI CILJ ❷: STRATEŠKO VODENJE IN UPRAVLJANJE V ČASU SPREMEMB

- Vzpostavitev sistema izobraževanja za direktorje in srednji menedžment splošnih knjižnic.

STRATEŠKI CILJ ❸: PRETOK ZNANJA

- Vzpostaviti izmenjavo znanj in dobrih praks med ustanovami v lokalnem, nacionalnem in mednarodnem okolju in nadgraditi izobraževalno vlogo osrednjih območnih knjižnic za knjižnice območja.

BODIMO AKTIVNI, NAJ NAS VIDIJO

Strateško področje 4:

Knjižnica kot aktivni dejavnik v družbenem okolju

Splošne knjižnice morajo svoje okolje poznati in se vanj aktivno vključevati. Povezujejo se s knjižnicami vseh vrst in z drugimi ustanovami, sodelujejo pri vključevanju v lokalne, nacionalne in mednarodne projekte in vzpostavljajo partnerstva tudi na področju poslovnega sveta in civilne družbe. Usklajeno nastopajo v odnosu do nacionalne knjižnice in do nacionalnega vzajemnega bibliografskega sistema ter s tem aktivno sodelujejo pri razvoju. Javna podoba splošnih knjižnic ne ustreza njihovi pravi identiteti, zato se je v prihodnjih letih potrebno usmeriti v organiziran proces spreminjanja podobe splošnih knjižnic med različnimi deležniki v javnosti.

STRATEŠKI CILJ 1: KREPITEV OBSTOJEČIH IN VZPOSTAVLJANJE NOVIH PARTNERSTEV

- Knjižnice v svoje strateške dokumente vključijo razvojno naravnana partnerstva in prevzemajo pobudo za strokovno in organizacijsko sodelovanje različnih vrst knjižnic in drugih ustanov na lokalnem, nacionalnem in/ali mednarodnem nivoju.

STRATEŠKI CILJ 2: IZBOLJŠANJE VEDEDENJA O POMENU SPLOŠNIH KNJIŽNIC

- Vključitev različnih promocijskih aktivnosti v strateške dokumente knjižnic. Izvajanje rednih skupnih promocijskih aktivnosti v dogovorjenih časovnih intervalih in s skupnim sporočilom.
- Priprava vsaj ene celoletne promocijske akcije, v kateri se povežejo vsi deležniki s področja splošnih knjižnic: Združenje splošnih knjižnic, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, Narodna in univerzitetna knjižnica – Center za razvoj knjižnic.

<http://zdruzenje-knjiznic.si/dobro-je-vedeti/dokumenti/>

Slovenske splošne knjižnice za prihodnost

Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2013–2020

*Besedilo je oblikovala
delovna skupina v okviru
Združenja splošnih knjižnic:*

Milena Bon, Jelka Gazvoda, Vesna Horžen, Breda Karun,
Roža Kek, Barbara Kovač, Breda Podbrežnik Vukmir,
Simona Resman, Martina Rozman Salobir, Irena Sirk,
Gorazd Vodeb, Maja Žumer

Oblikovala: Mateja Goršič

Fotografije: Fotografije so prispevale slovenske splošne knjižnice:
foto arhiv Knjižnice Brežice, Knjižnice Antona Sovreta
Hrastnik, Matične knjižnice Kamnik, Mestne knjižnice
Ljubljana (avtor Domen Grögl), Mariborske knjižnice in
Knjižnice Velenje (avtorica Edita Fric)

Odgovornost: Združenje splošnih knjižnic,
zanj Vesna Horžen, predsednica

Leto: 2013

